

Gausdal 05.12.2022

Ark: 621.2

DRIFTSPLAN FOR SMÅVILT, GAUSDAL STATSALLMENNING 2023-2027.

1. INNLEDNING

Gausdal statsallmenning er på 589 km². Småviltjakt utøves på mesteparten av dette arealet.

Jakttidene følger Miljødirektoratet sine jakttidsrammer, med unntak av jakt på hare og rype som har innskrenket jakttid. Omkring 460 km² er å regne som rype- og/eller skogsfuglterreng. 350 km² er å regne som hareterreng.

Forvaltning av småvilt i Gausdal statsallmenning er først og fremst forvaltning av rypebestanden. Området huser både fjellrype og lirype. Lirypa dominerer i antall og utbredelse. Mesteparten av denne planen vil derfor dreie seg om forvaltning av ryper.

2. MÅLSETTING

- Forvalte småviltet på en slik måte at viltproduksjonen i statsallmenningen opprettholdes over tid. Naturlige svingninger i viltbestandene mellom år og områder tas hensyn til.
- Mer fleksibel forvaltning ved å slippe til mange jegere i gode år og begrense antall jegere i dårligere år.

3. RESSURSGRUNNLAGET

Størrelsen på småviltbestandene påvirkes av mange faktorer. Noen av de viktigste er sannsynligvis:

Mengden smågnagere

Smågnagere har en nøkkelrolle i fjelløkosystemet. Om smågnagerbestanden er på veg opp, eller om det går mot sammenbrudd, har stor betydning for hekkesuksess og overlevelse hos hønsefugl. De siste 30-40 år har det vært en økende ustabilitet og mindre markante svingninger i smågnagerbestandene. Årsakene til dette er så langt ikke kjent.

Mengden predatorer

Flere smårovviltarter er svært avhengig av smågnagere for å skaffe nok mat til mange avkom. I gode år med mindre rovvilt, og mye smågnagere som basisføde for gjenlevende rovvilt, vil ryper og skogsfugl få leve i fred og få fram store kull. Hønsefuglbestanden kan da øke til gamle høyder i løpet av få år.

I motsatt fall betyr stor rovviltbestand og mindre tilgang på smågnagere et økt predatortrykk på hønsefugl og hare.

Reven er antagelig den enkeltpredatoren med størst innvirkning på småviltbestandene.

Værforhold

Småviltet er tilpasset klimaet og tåler dårlig vær, også i yngletida. Langvarig kulde og snø/regn under og like etter klekking er derimot uheldig.

Jakt

Det ble tidligere hevdet at jakta hadde liten betydning for småviltet. Nyere forskning tyder på at dette ikke er tilfelle. I år med liten rypebestand anbefales det et jaktuttak på maksimalt 15 % av høstbestanden før jakt.

4. REGULERING AV JAKTTRYKK

Det er i hovedsak tre måter å regulere jakttrykket på.

1. Regulere jakttida.
2. Regulere antall jegere som slipper til.
3. Fellingskvoter.

Disse tre metodene er i bruk i Gausdal statsallmenning.

5. RYPETAKSERING

Lirypebestanden i Gausdal Statsallmenning har blitt taksert hvert år siden 1999. Takseringen er et viktig verktøy for forvaltningen av arten. Fra 1999 til og med 2006 ble det bestemt dagskvoter (ant. ryper det er lov å felle pr. jeger/pr. dag)

I årene 2007-2010 var fjellstyret med på rypeforvaltningsprosjektet. Da var opplegget noe annerledes. Ingen dagskvoter, men tre store fredningsareal i allmenningen. Det ble taksert store areal, delt opp i et refugieområde og et kontrollområde, for å kunne måle eventuell effekt av fredningsarealene.

Fra 2011 har takseringa fortsatt på samme måten som under rypeforvaltningsprosjektet. Det er ønskelig å fortsette med taksering i samme omfang som de siste årene.

Tabell 1: tabellen viser takseringsresultater for årene 2007-2022

År	Område	Antall linjer	Antall meter	Ant. Obs	Antall ryper	Ryper/obs.	Ryper / km2 (med 90 % sannsynlighet)	Del høner med kull	Antall kyllinger / høne
2007	refugieomr.	58	152786	85	399	4,6	10 (7-14)		3,6
2007	kontrollomr.	28	65728	40	180	4,5	13 (8-21)		3,3
2008	refugieomr.	57	151826	104	371	3,6	9 (6-12)		1,9
2008	kontrollomr.	28	72770	56	254	4,5	13 (10-19)		3
2009	refugieomr.	58	149105	40	127	3,2	4 (3-9)		1,3
2009	kontrollomr.	30	74450	50	111	2,2	7 (5-11)		1
2010	refugieomr.	56	144 695	55	313	5,7	7(5-10)		4,7
2010	kontrollomr.	32	76 300	24	85	3,5	4(2-6)		3,2
2011	refugieomr.	57	129 028	73	627		13(10-16)		6,9
2011	kontrollomr.	36	86 400	39	225		8(6-10)		4,8
2012	refugieomr.	60	150 079	54	275		5(3-6)		2,8
2012	kontrollomr.	29	71 100	26	80		4(3-6)		2,4
2013	refugieomr.	61	151655	64	333		10 (6-14)		4,2
2013	kontrollomr.	30	76900	20	82		6 (3-10)		3,4
2013	samlet	91	228555	84	415		8 (5-11)		3,8
2014	refugieomr.	52	145390	83	418		10 (7-16)		7,9
2014	kontrollomr.	31	77638	28	182		10 (5-20)		5,4
2014	samlet	83	223028	111	600		10 (7-16)		6,6
2015	refugieomr.	54	156300	75	188		4,8 (3,4 – 6,9)		1,3
2015	kontrollomr.	29	71450	40	111		6,2 (3,4-11,6)		1,5
2015	samlet	83	227750	115	299		5,5 (3,7-8,2)		1,4
2016	refugieomr.	51	151400	71	195		5,3 (3,8-7,5)		1,3
2016	kontrollomr.	31	75900	45	170		11 (6,9-17,4)		2,5
2016	samlet	82	227300	116	365		8,1 (5,8-11,5)		1,8
2017	refugieomr.	53	154800	69	222		6,0 (4,1-8,9)		2,1
2017	kontrollomr.	29	72700	48	202		10,4 (5,9-18,6)		2,9
2017	samlet	82	227500	117	424		8,2 (5,5-12,4)		2,5
2018	refugieomr.	53	153000	105	515		11,1 (8,3-14,8)		3,7
2018	kontrollomr.	29	70300	56	269		14,7 (9,4-22,8)		3,6
2018	samlet	82	223300	161	784		12,9 (9,6-17,3)		3,7
2019	refugieomr.	51	145200	88	344		10,8 (7,8-15,0)		2,4
2019	kontrollomr.	29	70300	49	191		13,2 (8,7-19,9)		2,5
2019	samlet	82	223300	161	535		12,0 (9,0-16,0)		2,4
2020	refugieomr.	51	144800	76	312		10,2 (7,2-14,5)		2,6
2020	kontrollomr.	29	67200	42	208		16,1 (13,8-18,8)		3,5
2020	samlet	79	212000	118	535		13,2 (10,8-16,0)		2,9
2021	refugieomr.	52	137600	74	156		4,9 (3,4-7,1)		0,7
2021	kontrollomr.	27	66800	32	105		8,2 (5,3-12,7)		1,8
2021	samlet	79	204400	106	261		6,6 (4,7-9,1)		1,1

2022	refugieomr.	51	139800	49	72		2,4 (1,5-3,9)		0,1
2022	kontrollomr.	26	67200	21	47		3,7 (2,0-6,9)		0,9
2022	samlet	77	207000	70	119		3,0 (2,0-4,7)		0,3

6. JAKTSTATISTIKK

Tabell 2: tabellen viser småviltjaktstatistikk for årene 1970-2012

År	antall utstedte kort	antall jakt-rapp-orter	% jakt-rapp-orter	gj.sn. ant. jakt dager	antall felte vilt etter jaktrapportene											
					rype	stor-fugl	orr-fugl	bekk-asin	end-er	rug-de	jer-pe	hare	rev	mår	grev-ling	røys-katt
1970	650	452	69,5		3026	16	116	22	38	7	4	116				
1971	572	325	56,8		858	5	24	22	16	11	5	43				
1972	546	334	61,2		646	2	23	11	11	5		54				
1973	556	312	56,1		864	3	30	7	10	2		63				
1974	492	277	56,3		521	4	22	18	13	5		64				
1975	496	261	52,6		725	1	21	?	?	?		37				
1976	461	234	50,8		577	2	16	13	14	1		41				
1977	359	207	57,7		598	1	6	13	11			111				
1978	505	271	53,7		1518	2	25	11	4	2		121				
1979	489	244	49,9		719		9	17	3	4		38				
1980	533	294	55,2		727	2	17	21	11	3		49				
1981	514	324	63,0	4,1	1173		32	4				54	4	1		
1982	598	349	58,4	4,1	1349	3	5	11	23			51	3			
1983	558	296	53,0	4,2	874	1	5	4	14			46	2	1		
1984	690	350	50,7	3,6	817	6	8	8	8			71	1	1		1
1985	699	381	54,5	3,9	1162	2	16	5	6			120	4	3		5
1986	720	311	43,2	3,9	773	1	17	1	7			88	12	4	3	
1987	679	282	41,5	4,3	522	2	19	2	10			77	1	1		
1988	690	358	51,9	4,3	1238	3	20	4	5			81				
1989	794	452	56,9	4,2	1630	6	62	3	31			124	4			
1990	833	391	46,9	4,3	774	7	30	4	31			125	1	1		
1991	783	391	49,9	4,0	463	5	23	1	28			111				1
1992	739	357	48,3	4,1	701	3	13	0	34			42				
1993	705	350	49,6	4,1	550	9	17	1	45			65				
1994	682	334	49,0	3,7	376	2	16	0	38			106	1			
1995	640	271	42,3	3,5	214	1	14	0	43			47	2			
1996	456	230	50,4	4,5	171	3	11	2	42			34	1			
1997	460	282	61,3	4,3	353	1	5	4	33			51	1	1		
1998	535	299	55,9	3,8	428	6	18	0	6			50	1			1
1999	586	330	56,3	4,1	586	2	13	0	4			57	1	1		1
2000	493	293	59,4	4,3	538	2	8	0	3			63	1			
2001	733	397	54,2	3,5	1160	3	18	1	3			55				
2002	716	424	59,2	3,4	1031	1	14	0	7			68				
2003	732	0	0,0	0,0												
2004	996	351	35,5	3,7	695	3	7	0	21			59	2	1		1

2005	1009	361	35,7	3,6	681	1	7	0	19			51		2		
2006	1292	361	27,9	3,8	580	4	13	0	11			65	4			
2007	1589	310	19,5	3,3	420	49	7		2			62				
2008	1475	165	11,8	2,9	339	29	25		0							
2009	990	246	24,8	4,6	71	4	16		2	2	2	40			5	
2010	911	193	21,2	5,05	196	4	22		16	1		53			5	
2011	1180	294	24,9	4,3	340	6	45		3	5		64		1		
2012	807	249	30,9	3,6	125	2	14					1	45	1		

Tabell 3: tabellen viser småviltjaktstatistikk for årene 2013-2021

År	antall utstedte kort	antall jakt-rapp-orter	% jakt-rapp-orter	gj.sn. ant. jakt dager	antall felte vilt etter jaktrapportene												
					type	storfugl	ortfugl	bekkasin	ender	rugde	jerpe	hare	rev	kråke	skjære	mår	røyskatt
2013	602	379	63	1,6	247	13	18	1	0	4	0	63	0	5	0	0	0
2014	659	431	65	3,6	481	11	31	0	0	2	0	99	17	15	2	5	1
2015	569	412	73	2,7	0	10	31	0	19	2	0	81	39	11	7	1	15
2016	363	276	77	2,2	0	13	20	0	10	4	0	81	26	6	1	1	3
2017	553	458	80	1,4	102	22	18	0	31	1	0	126	17	3	0	2	8
2018	858	636	72	3,0	300	23	11	0	20	0	0	121	16	7	0	0	5
2019	657	545	84	1,4	147	7	9	2	7	3	0	55	41	2	0	0	5
2020	787	546	76	1,7	292	13	19	0	2	2	1	107	18	1	0	2	3
2021	455	308	96	1,5	0	3	10	0	15	1	0	96	20	0	0	1	1

7. JAKTKORTSALG

I 2006 begynte fjellstyret å selge kort via www.inatur.no. Det førte til en markant oppgang i jaktkortsalget. I perioden fra 1970 til og med 2005 ble det i gjennomsnitt solgt 630 kort hvert år. Antall jegerdagsverk lå i snitt på 3,8. Dette blir da 2394 jegerdagsverk i snitt pr. jakt sesong.

Fra 2006 til og med 2011 ble det i gjennomsnitt solgt 1240 kort hvert år. Antall jegerdagsverk lå i snitt på 4,0. Dette blir da 4960 jegerdagsverk pr. jakt sesong. Det er viktig å presisere at dette er jakt på alt småvilt samlet, ikke bare rypejakt.

Fra 2012 til 2016 ble det i gjennomsnitt solgt 600 kort hvert år. Antall jegerdagsverk, pr. kort, lå i snitt på 2,7. Dette blir da 1715 jegerdagsverk pr. jakt sesong, for all småviltjakt. En betydelig nedgang sammenlignet med perioden 2006-2011

For 2017 til 2021 ble det i gjennomsnitt solgt 662 kort hvert år. Antall jegerdagsverk, pr. kort, lå i snitt på 1,8. Dette blir da 1192 jegerdagsverk pr. jakt sesong, for all småviltjakt. Jaktrykket på småvilt er m.a.o. synkende.

Tabell 4: tabellen viser jaktkortsalg fordelt på kategorier i perioden 2004-2021

År	Innenbygdsboende				Utenbygdsboende				sum solgte kort totalt
	dags-kort	ukes-kort	sesong-kort	sum solgte kort	dags-kort	ukes-kort	sesong-kort	sum solgte kort	
2004	86	5	70	161	754	47	34	835	996
2005	65	7	75	147	795	36	31	862	1009
2006	70	10	70	150	1042	68	32	1142	1292
2007	122	3	77	202	1182	154	51	1387	1589
2008	74	2	66	142	1134	167	32	1333	1475
2009	23	8	80	111	799	52	28	879	990
2010	38	13	75	126	722	41	22	785	911
2011	45	4	38	87	927	127	39	1093	1180
2012	18	6	61	85	478	173	71	722	807
2013	64	5	46	115	229	230	28	487	602
2014	63	6	56	125	277	236	24	534	659
2015	50	3	29	82	290	133	64	487	569
2016	28	2	47	77	226	32	28	286	363
2017	47	5	43	95	291	163	4	458	553
2018	94	2	66	162	368	260	68	696	858
2019	69	2	60	131	258	223	20	526	657
2020	66	2	57	125	282	325	17	662	787
2021	41	2	30	73	236	105	8	382	455

8. FJELLOVEN OG ORGANISERING AV SMÅVILTJAKT

Både fjelloven og tilhørende forskrift legger føringer for hvordan fjellstyret organiserer småviltjakta.

I fjelloven står det:

§ 23. I statsallmenning skal dei som siste året har vore og framleis er fast busette i Norge ha rett til under like vilkår å oppnå høve til å drive jakt utan hund på småvilt.

Fjellstyret avgjer om det skal gjevast løyve til å drive fangst av småvilt og jakt med hund på småvilt. Like eins avgjer fjellstyret om løyve til slik jakt skal gjevast til personar som har jaktrett etter første stykket eller berre til personar som siste året har vore og framleis er fast busette i området der allmenningen ligg – og som Kongen fastset grensene for – eller i bygd eller grend der innbuarane frå gamal tid har utøvd allmenningsbruk i allmenningen.

Fjellstyret kan avgrense talet på vilt av ulike slag som nokon kan felle eller fange, og innskrenke tida, måten og området for jakta og fangsten. Fjellstyret kan og avgrense talet på dei som kan få høve til å drive fangst av småvilt, på dei som kan få høve til å drive jakt utan hund på småvilt og på dei som kan få løyve til å drive jakt med hund på slikt vilt. Ved

eventuell avgrensning av talet på dei som kan få høve til slik jakt som nemnt i første stykket, må fjellstyret sjå til at det vert rimeleg balanse mellom innan- og utanbygdsbuande.

Før fjellstyret gjer noko vedtak etter andre og tredje stykket, skal kommunen uttale seg. Er det usemje mellom fjellstyret og kommunen, må fjellstyrevedtaket leggjast fram for departementet som tek avgjerd i saka.

Verdt å merke seg er at:

Ved eventuell avgrensning av talet på dei som kan få høve til slik jakt som nemnt i første stykket, må fjellstyret sjå til at det vert rimeleg balanse mellom innan- og utanbygdsbuande.

Miljødirektoratet anser en 60/40 % fordeling mellom innenbygds og utenbygds som en rimelig fordeling på statsallmenning.

9. REGULERING / ORGANISERING AV SMÅVILTJAKTA 2023-2027

Det store flertall som kjøper småviltkort ønsker å jakte rype og skogsfugl. Fuglejakt i Gausdal vestfjell er en begrenset ressurs. Det er rett og slett ikke store nok viltbestander til at alle som har lyst kan få jakte. De reguleringer som ble innført i 2013 videreføres derfor også for perioden 2023-2027.

Takseringen i midten av august gir en god pekepinn på bestand og produksjon det enkelte år. Jaktrykket og antall jegere som slipper til bør tilpasses størrelsen på fuglebestanden. Kortsalg burde derfor ideelt sett ikke startet før etter takseringsresultatet var klart.

Dette er et lite forutsigbart system for både fjellstyre og jegerne. Et visst antall kort bør derfor selges før taksering. Selv i dårlige produksjonsår bør en slik begrenset jakt kunne gjennomføres.

Rype og skogsfugl

Jakttid rype: 15.09 t.o.m 31.10 for innenbygdsboende.
15.09 t.o.m 31.10 for utenbygdsboende.

Jakttid skogsfugl: 15.09 t.o.m 23.12.

Kortsalg til
utenbygds før takst: Før taksering legges det ut opptil 120 ukeskort for utenbygdsboende med hund. Disse fordeles på tre ukes-perioder (15.09 - 5.10) og fire jaktfelt.

I tillegg legges det ut opptil 120 ukeskort for utenbygdsboende uten hund. Disse fordeles på tre ukes-perioder (15.09 - 5.10). Ingen jaktfeltinndeling på disse kortene. Vil gjelde i hele allmenningen.

For utenbygdsboende uten hund kan det også legges ut 20 sesongkort. De som kjøper disse kortene må opplyses om at varigheten på sesongkortet vil variere avhengig av takseringsresultat.

Kortene fordeles etter søknad/trekning via www.inatur.no i april.

Kortsalg til

utenbygds etter takst: Med bakgrunn i takseringsresultatet avgjør fjellstyret, i månedsskiftet august/september, hvor mange utenbygds jaktkort som skal legges ut i tillegg til de forhånds solgte (dagskort, ukeskort og sesongkort), samt bestemmer størrelsen på dagskvoter og eventuelt sesongkvoter.

For utenbygds fuglejegere med hund vil eventuelle jaktkort, utover de kortene som selges i april, ikke være tilgjengelig før 06.10. Dette er en videreføring av nåværende praksis.

Fastsetting av antall kort, kvoter mm. skal være basert på målsettingen om bærekraftig høsting. I dårlige produksjonsår legges det opp til strenge restriksjoner både på antall tilgjengelige jaktkort og størrelsen på kvoter. I gode produksjonsår kan det selges vesentlig flere kort og kvotene kan være romsligere.

Basert på statistikk og historikk bør et så stort område som Gausdal statsallmenning tåle rundt 4000 jegerdagsverk (all småviltjakt totalt) i et normalår. Med dagens jaktinnsats så tilsvarer det omkring 1000 solgte kort i året.

Kortsalg til

Innenbygds:

Innenbygdsjegerne utgjør en svært liten andel av det totale antallet som jakter i vestfjellet hver høst. Det er pr. i dag ikke behov for å legge noen begrensninger på innenbygds kortsalg. Det vil derfor fortsatt være fritt kortsalg for innenbygdsboende med og uten hund.

Kvoter:

Dagskvoter (bag-limit), og eventuelt totalkvoter blir fastsatt etter taksering det enkelte år.

Hare

Jakttid hare:

15.09 t.o.m 23.12 for innenbygdsboende.
15.09 t.o.m 23.12 for utenbygdsboende.

Antall jegere:

Fram til og med 05.10 er det begrensninger i kortsalget for utenbygdsboende med hund. Totalt 120 tilgjengelige kort fordelt på tre ukes-perioder. Ingen jaktfeltinndeling.

Harejaktkortene for utenbygds med hund i begrenset periode blir som regel ikke utsolgt. Det opprettholdes et tak på 120 kort totalt, for å gjøre det litt mer fleksibelt, spesielt i de to første ukene av jakta.

For innenbygds med/uten hund og utenbygds uten hund har det vært fritt kortsalg i samme periode. F.o.m 06.10 har det vært fritt kortsalg også for utenbygdsboende med hund.

Kvoter: Ingen.

Kortene fordeles etter søknad/trekning via www.inatur.no i april.

Annet småvilt

Jakttid: Iht. jaktidsrammene fra Miljødirektoratet. Men innenfor perioden 10.8 - 23.12

Antall jegere: Fritt kortsalg.
For arter med jaktstart 10.8 (mellomskarv) og 21.8 (krikkand, stokkand, ringdue mm.) selges det et eget kort med gyldighet fram til 15.9.
Kortene selges kun på www.inatur.no.

Kvoter: Ingen

Smårovvilt mm.

Jakttid: Iht. jaktidsrammene fra Miljødirektoratet.

Antall jegere: Ubegrenset. Gratis kort ved henvendelse til fjellstyrekontoret.
Smårovvilt kort til kr. 1,- selges på www.inatur.no (med unntak for perioden 15.09-31.10, da smårovvilt kan jaktes på ordinære småviltkort).

Skuddpremie: Rødrev 200,-, mink 100,-, Mår 100,-, Kråke 30,- Skjære 20,-, Røyskatt 50,-.

Kvoter: Ingen

Det må oppfordres og legges til rette for mer jakt på smårovvilt, spesielt rev. Aktuelle tiltak i perioden kan være:

- Tilrettelagt åtejakt.
- Kurs i lokkejakt på rev.
- Innkjøp/utlån av mink- og mårfeller.
- Økte skuddpremier (må være like i hele kommunen)

10. TRENINGSKORT

I år med små fuglebestander kan det tilbys treningskort for fuglehund i hele allmenningen, innenfor gitte datoer, som et alternativ til jakt med hund.

11. FORBEHOLD VED JAKTKORTSALG

Jakttid, kvote og jaktområde kan endres før og under jakta uten at dette gir rett til at man får penger tilbake (jf. angrerettloven § 19b).